

Сучасні можливості легальної міграції до країн Європейського союзу

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Здійснено аналіз стану легальної міграції з України. Розглянуто можливості легальної міграції до певних країн до Європейського Союзу. Визначено підстави, які надають можливості для тимчасового та постійного проживання в деяких країнах ЄС.

Ключові слова: міграція, легальна міграція, Європейський союз.

Abstract

The analysis of the state of legal migration from Ukraine. The possibilities of legal migration to certain countries in the European Union. Determined base, providing opportunities for temporary and permanent residence in some EU countries..

Keywords: migration, legal migration, the European Union.

Вступ

За останні 3 роки знизився відсоток українців, хто має сподівання на покращення економічного клімату всередині країни. В першу чергу, це пов'язано з подіями на сході, економічною кризою, корупційними скандалами, а також з реаліями життя в Україні. Стрімка девальвація гривні, безробіття, зростання цін та тарифів, проблеми в галузях охорони здоров'я та освіти, відсутність адекватної соціальної політики, у тому числі пенсійної реформи – всі ці чинники змушують співвітчизників замислитися над своїм теперішнім та майбутнім буттям.

Різні аспекти міграції та її видів досліджуються в працях таких вчених як О. Ляшенко, Ю. Шампанюк, В. Мовчан, О. Шумило, А. Філіпенко та інших.

Дуже багато громадян України які належать до різних вікових груп наразі розчаровані економічною ситуацією і не бачать перспективи на майбутнє в Україні, що змушує їх і шукати кращої долі в інших країнах.

Легальна міграція – це перетин міжнародних кордонів і перебування в країні на законних підставах. Такі мігранти в'їжджають до країни за наявності в'їзної візи або інших законних підстав, перебувають у країні протягом визначеного часу (за необхідності та наявності підстав термін перебування може бути продовжений).

Згідно дослідження, проведеного в рамках проекту MOM у 2014-2015 рр., за кордоном перебувають для здійснення трудової діяльності близько 700 тис. громадян України. Країни які в першу чергу цікавлять трудових мігрантів, це – Польща, Чеська Республіка, Італія, Болгарія, Угорщина. На них припадає близько 80% загальних потоків короткострокових та довгострокових трудових мігрантів з України. Загалом із України у 2015 році на постійне місце проживання виїхали 11 345 осіб, а повернулися - 1687 осіб. За даними міграційної служби, громадянам України видали 11 345 дозволів на виїзд за кордон на постійне місце проживання. У тому числі 5 695 дозволів дорослим (за винятком пенсіонерів), 1 873 – дітям, і 3 777 – пенсіонерам [1].

За останні 3 роки чисельність громадян, які виїхали на навчання за кордон, значно збільшилася. За даними щорічного моніторингу, який здійснює аналітичний центр CEDOS, кількість українських громадян, які навчаються у закордонних університетах на денній формі навчання, у 2013/2014 становила 47724 особи. Найбільш з них кількість навчалися у Польщі (15 тис.), Німеччині (9 тис.), Росії (6 тис.), Канаді (2 тис.), Чехії (2 тис.), Італії (1,9 тис.), США (1,5 тис.), Іспанії (1,4 тис.), Франції (1,3 тис.), Великобританії (1 тис.) [2]. Кількість клопотань про притулок, поданих громадянами України в європейських державах, перевищила в 2015 р. 22 тис., що було на 30% більше, ніж 2014 р., і в понад 20 разів більше, ніж 2013 р. Найбільше таких клопотань подано в Італії, Німеччині, Іспанії та Польщі. Разом із тим, лише нечисленні українці отримали позитивні рішення за своїми зверненнями.

Держави, які є учасницями Європейського Союзу, та визнають основні особисті права людини, іммігрантам надають статус біженця на основі внутрішніх і міжнародних нормативних актів. Згідно з цим законодавством, допомога мігрантам, переслідуваних у країнах перебування, може бути надана у вигляді двох видів підтримки: надання статусу біженця та субсидований захист переслідування мігранта. У 2015 р. статус біженця в країнах Євросоюзу у відповідності до Женевської конвенції 1951 р. набули 415 громадян України, додаткову форму притулку за гуманітарними міркуваннями – 1150 осіб [3]. Причини міграції з України є зрозумілими, тому спробуємо розглянути можливості легальної міграції українців до деяких країн Європейського союзу.

Польща. На сьогоднішній день на першому місці серед країн, де охоче приймають наших співгромадян, знаходиться Польща. Це пов'язано з витоком власних громадян, частина яких емігрувала до Німеччини, Великобританії та Голландії. Українці прагнуть отримати «карту поляка» і виїхати жити до сусідів. Інтерес пояснюється просто: документ дає право легально працювати в Польщі без дозволу, займатися підприємництвом на тих же умовах, що і поляки, мати право на безкоштовне навчання та екстрену меддопомогу. Відзначимо також, що придбання нерухомості в Польщі не дає права на отримання посвідки на тимчасове проживання (ПТП).

Чехія. Ця країна завжди користувалася популярністю в якості вибору нового місця проживання завдяки безкоштовній вищій освіті, легкій для вивчення чеської мови та високому рівні життя. Найбільш поширеним видом бізнес-еміграції до Чехії є відкриття там юридичної особи - товариства з обмеженою відповідальністю. Крім того є можливість отримати вищу освіту. Чехія офіційно не видає робочі візи некваліфікованим трудовим мігрантам. Натомість є робота для дипломованих фахівців і кваліфікованих робітників з вищою освітою - вони можуть влаштуватися на роботу за так званою зеленою картою. Іноземні громадяни в Чехії можуть отримати мультівізу через підтверджуючі документи на власність, придбану в Чехії. Відповідно до чинного законодавства довгострокову візу надалі можна продовжити безпосередньо в Чехії на термін до двох років. При цьому в паспорт вклеюється дозвіл до проживання (Povolení k pobytu). Після 5 років проживання в Чехії іноземці можуть звернутися в поліцію у справах іноземців за видачею постійного виду на проживання (ППП).

Болгарія. Дозвіл на проживання (ПТП) в Болгарії називається статус «Тривале перебування». Статус дає право перебування в республіці на термін до одного року. Іноземцю для отримання посвідки на проживання в країні необхідно придбати нерухомість вартістю 300 тисяч євро. Підприємцю достатньо вкласти 125 тисяч євро до статуту болгарського підприємства, та забезпечити 5 робочих місць в неблагополучних районах країни. ПТП в Болгарії продовжується щорічно. П'ятикратне отримання ПТП дає право іноземцю звернутися за дозволом на довгострокове перебування (ДВП) в країні - на 5 років.

Німеччина. У Німеччині існують специфічні способи отримання виду на проживання: Перший, це - отримання вищої освіти та підтвердження німецьких чи єврейських коренів, де після оформлення всіх документів і прийняття позитивного рішення громадянство отримується одразу. Що стосується роботи, то в Німеччині збільшено квоту з прийняття фахівців і вчених медичного профілю.

Італія. Потрібно відразу вказати, що Італія не практикує такий напрямок, як громадянство за інвестиції. Незалежна трудова діяльність є оптимальним варіантом для отримання ПТП. Мається на увазі створення власного бізнесу на території країни. Проте, в'їхавши до країни за туристичною візою, українець проходить процедуру легалізації - свого роду амністії для мігрантів, що проводиться італійською імміграційною службою раз на рік. Для цього досить пред'явити трудовий договір.

Також, для отримання, або продовження ПТП можна поступити на навчання. Це можуть бути професійні курси та стажування. Якщо іммігрант проживає в Італії на підставі закону, маючи як мінімум ПТП, у нього є стабільний дохід, з яким він може містити додаткове число людей, і житло, тоді разом з ним до Італії можуть в'їхати його найближчі родичі (дружина / чоловік, діти, батьки). ПТП надається на 2 роки. Також громадянство Італії можна отримати, уклавши шлюб з італійським громадянином. Відзначимо, що якщо чоловік і жінка проживають в Італії, то вже через 6 місяців після весілля можна претендувати на громадянство.

Іспанія. Одним із найпопулярніших способів еміграції є придбання нерухомості. Отримати ПТП можуть іноземці через п'ять років після здійснення покупки нерухомості, вартість якої становить понад 160 тисяч євро, а через 10 років – в них є можливість отримати іспанське громадянство. Для підтримки виду на проживання необхідно проводити в країні шість місяців на рік, після чого власник нерухомості набуває статусу податкового резидента. Також ПТП в країні надається при інвестиціях в комерційну нерухомість на суму від 500 тисяч євро. Також інвестори можуть оформити ПТП, якщо

придбають облігації на сумму від 2 млн євро, або інвестують в статутний капітал місцевого підприємства не менше 1 млн. євро. Іспанська ПТП дає право вільного переміщення у країнах Євросоюзу протягом двох років, після першого продовження термін дії збільшується до чотирьох.

Кіпр. Отримати ПТП на Кіпрі на строк до п'яти років, можливо якщо ви приїжджаєте на навчання в університеті. Отримання диплома дає можливість претендувати на роботу, не виїжджаючи з країни, і отримання ПТП на більш довгий час. Також, щоб отримати ПТП можна купити нерухомість. Оскільки Республіка Кіпр - член Євросоюзу, то кіпрський ПТП дає право вільного переміщення по Європі.

Греція. Варіант ПТП для підприємця передбачає реєстрацію підприємства в Греції і наявність у засновника фінансових коштів (не менш 60000 євро на рахунку в банку + 10000 євро на непередбачені витрати). ПТП в Греції надається на 2 роки. Якщо діяльність в Греції буде успішна, і буде мати позитивну фінансову динаміку, то ПТП буде продовжений на 2 роки. Трирічний вид на проживання можна отримати, якщо вкласти в економіку Греції суму 300 тисяч євро. Влада Греції надає ПТП власникам нерухомості, вартість якої перевищує 200 000 євро.

Словаччина. Для здійснення бізнес-імміграції в Словаччину, необхідно створити для цього підстави. Наприклад, зареєструвати тут підприємство або господарське товариство (найпопулярніший варіант аналог ТОВ - SRO) або підприємця. Можна як придбати готовий бізнес, так і організувати все з нуля. Справа в тому, що іноземець може займати посаду директора підприємства або здійснювати підприємницьку діяльність в Словаччині тільки маючи, як мінімум, вид на проживання. Саме ця вимога дозволяє подати запит на отримання ПТП.

Дуже важливо, що все можна оформляти відразу і не треба чекати рік для реєстрації підприємця (як в Словенії) або отримати ПТП тільки через рік після здачі першого податкового звіту (як в Нідерландах). У Словаччині документи на ПТП подаються відразу після реєстрації. ПТП на підставі навчання можуть надати іноземцеві, який є учнем, або студентом навчального закладу в Словаччині. Це може бути середня школа, ВНЗ, або навіть курси словацької мови.

Угорщина. Частина українців, які проживають на кордоні з Угорщиною, можуть стати громадянами цієї країни «за правом крові». Формальні вимоги до претендентів на отримання паспорта місять три умови: володіння угорською мовою, відсутність судимості та угорське походження. ПТП тут можна отримати всього за 3 тижні. Для цього необхідно інвестувати в економіку Угорщини 300 тис. євро, які держава гарантовано поверне вам протягом 5 років.

Португалія. Трудове законодавство захищає громадян Португалії від безробіття й робить важчим в'їзд трудовим мігрантам. Вакансія для трудового мігранта повинна бути незатребуваною громадянами Португалії протягом 30 днів, тоді на неї можуть розраховувати мешканці Євросоюзу та іноземці, що мають вид на проживання. Якщо таких немає, на вакансію може претендувати українець. За таких умов квоти для трудових мігрантів досить низькі (всього 3800 робочих віз). Українець може отримати шанс на роботу, якщо зможе заздалегідь знайти роботодавця. Проте, при відкритті бізнесу в Португалії, ви зможете отримати ПТП. Якщо є нерухомість в Португалії, то можна також оформити ПТП без права на роботу.

Норвегія. Ця країна практично закрита для трудових мігрантів зі Східної Європи: на некваліфікованих роботах зайняті вихідці з країн Євросоюзу і мусульманських держав. До варіантів отримання ПТП відносяться: 1. Офіційне працевлаштування роботі з високою заробітною платою та проживання на території країни 7 років; 2. Отримання освіти в Норвегії. Для цього необхідно підтвердити свою фінансову платоспроможність. Після закінчення ВНЗ, людина зможе отримати роботу, що у наслідку дасть можливість отримати постійне місце проживання; 3. Укладення законного шлюбу на строк не менше 5 років. Придбання житлової нерухомості в Норвегії не дає права на постійне проживання. Але при покупці житла можна отримати мультивізу.

Необхідно враховувати, що уряди деяких країни ЄС (Німеччина, Франція, Нідерланди, скандинавські держави) надзвичайно жорстко квотують отримання іммігрантами дозволів на проживання і тим більше дозволів на постійне місце проживання і громадянство.

Висновки

Як бачимо, програми легальної міграції в країнах ЄС різняться. Кожна країна пропонує кілька можливостей легальної міграції, які можуть включати:

1. Офіційне працевлаштування, в тому числі за трудовим контрактом або на основі міжнародного договору.
2. Ведення бізнесу, включаючи відкриття власного підприємства або іноземного представництва.

3. Отримання освіти.
4. Інвестування, або значну суму вкладень в економіку відповідної європейської країни.
5. Придбання у власність нерухомості.
6. Створення сім'ї або її возз'єднання, маються на увазі подружжя та близькі родичі громадянина або постійного жителя відповідної європейської країни.
7. Програми репатріації.
8. Переїзд пенсіонерів, які мають пенсії порівнянні з виплатами відповідної європейської країни.
9. Проходження лікування в медичних установах, за умови наявності коштів на покриття оздоровчих послуг.
10. Отримання статусу біженця в країнах Євросоюзу та субсидований захист переслідування мігранта.

Кожен має право на гідне та щасливе життя. Кожен має право обирати місце проживання за власними критеріями, в залежності від власного достатку, віку, рівня освіти, бажання та вміння працювати. Легальна міграція дає можливість доступу до якісної освіти, офіційного працевлаштування, вільного ведення бізнесу та отримання постійного місця проживання та громадянства в країні, що входить до складу ЄС, з комфортним і досить високим рівнем життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міграція в Україні: факти і цифри / Упорядник – Головний науковий співробітник Національного інституту стратегічних досліджень Олена Малиновська // МОМ Представництво в Україні. - 2016. – 31 с.
2. Стадний Є. Кількість українських студентів за кордоном [Електронний ресурс]. – режим доступу : <http://www.cedos.org.ua/uk/osvita/56>
3. Eurostat. asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex. annual aggregated data [Електронний ресурс]. – режим доступу : http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-datasets/-/migr_asyappctza
4. Топ-5 країн, які раді емігрантам з України [Електронний ресурс]. – режим доступу : <https://tsn.ua/ukrayina/top-5-krayin-kudi-naykrasche-bigti-z-ukrayini.html>
5. http://kompromata.net/immigration_to/italy.html

Глуценко Лариса Дмитрівна — канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: lglushenko@mail.ru

Безушко Оксана Петрівна — студентка групи МОВ-15мс, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: oxanabezuschko76@gmail.com

Glushchenko Larysa D. — Cand. Sc. (Econ.), Assistant professor of the Chair of Economics of Enterprise and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Bezuschko Oksana P. — Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.